

Брюксел, 17 октомври 2025 г.
(OR. en)

14203/25

MAMA 247	COHOM 152
MED 77	JAI 1476
CFSP/PESC 1493	MIGR 383
COPS 509	COTER 173
WTO 93	TRANS 477
ENV 1051	EMPL 445
ENER 537	DIGIT 202
ECOFIN 1367	EDUC 390
DEVGEN 182	POLMAR 62

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 17 октомври 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: JOIN(2025) 26 final

Относно: СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН
КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ
Пакт за Средиземноморието
Едно море, един пакт, едно бъдеще

Приложено се изпраща на делегациите документ JOIN(2025) 26 final.

Приложение: JOIN(2025) 26 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 16.10.2025 г.
JOIN(2025) 26 final

**СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Пакт за Средиземноморието
Едно море, един пакт, едно бъдеще**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европейският съюз (ЕС) и партньорите от Южното Средиземноморие¹ споделят пространство с общи възможности, предизвикателства и отговорности: това е **нашето общо средиземноморско пространство**. Работим в партньорство за едно стабилно и проспериращо Средиземноморие.

От началото на **Барселонския процес**² през 1995 г. създаването на зона на общ мир и просперитет в Средиземноморския регион е стратегическа цел на Европейския съюз. Въз основа на съществуващия набор от институции и формати за сътрудничество **програмата за Средиземноморието от 2021 г. и нейният Икономически и инвестиционен план (ИИП)**³ дадоха допълнителен тласък, като мобилизираха общо финансиране на ЕС за южните съседи в рамките на ИИП в размер на около 6 милиарда евро, което доведе до инвестиции в размер на около 27 милиарда евро за няколко конкретни водещи проекта.

Назначаването на първия в историята **европейски комисар за Средиземноморието**, работещ в тясно сътрудничество с **върховния представител на Европейския съюз по въпросите на външните работи и политиката на сигурност**, подчертава стремежа на ЕС да се активизира и да има по-целенасочен подход към Средиземноморието.

Пактът за Средиземноморието (наричан по-нататък „Пактът“) отразява тази стратегическа амбиция. Искаме да укрепим тези отношения и да постигнем **по-задълбочена интеграция в рамките на общото средиземноморско пространство**. Целта на Пакта е да доведе до промяна на парадигмата, която е необходима, за да реализираме пълния потенциал на нашето партньорство и да работим заедно въз основа на принципите на съвместна ангажираност, съвместно създаване и съвместна отговорност.

Средиземноморският регион се намира на кръстопътя на три континента — Европа, Африка и Азия — и е жизненоважен мост за икономическо партньорство, културен обмен и диалог между тези различни региони. Текущият глобален и регионален геополитически контекст изисква по-тесни политически отношения и засилено партньорство. По-специално, последиците от войната в Газа се отразяват в Близкия изток и извън него, което води до увеличаване на несигурността и нестабилността. Неотдавнашното споразумение за прекратяване на конфликта в Газа е историческо постижение и дава възможност на Израел, Палестина и целия регион да изградят надежден политически път към траен мир и сигурност, основан на решението за две държави. Непосредственият приоритет на ЕС е да осигури достигането на достатъчно хуманитарна помощ до Газа, но ЕС ще даде и своя принос и чрез предоставяне на подкрепа за управлението и реформата на Палестинската власт, чрез финансиране за възстановяването на Газа, включително чрез свикване на групата на донорите за Палестина, и чрез засилване на присъствието на мисиите на ЕС по линия на ОПСО.

¹ Южното Средиземноморие обхваща 10-мата партньори от южното съседство: Алжир, Египет, Израел, Йордания, Либия, Ливан, Мароко, Палестина*, Сирия и Тунис.

* Това название не може да се тълкува като признаване на държава Палестина и не засяга индивидуалните позиции на държавите членки по този въпрос.

² Барселонската декларация и евро-средиземноморското партньорство | EUR-Lex.

³ JOIN(2021)2.

Неотдавнашните конфликти и размирици, включително в Ливан, Сирия, Йемен и Иран, допълнително повишиха напрежението, като оказаха влияние върху морската сигурност и международната търговия. Средиземноморският регион също е изправен пред заплахата от разпространение на последиците от несигурността и нестабилността в Африка, особено в съседния регион Сахел, който е от стратегическо значение за страните от Северна Африка. Агресивната война на Русия срещу Украйна също оказва влияние върху региона, по-специално по отношение на продоволствената сигурност.

Пактът е възможност да променим нашите основни отношения и да подчертаем нашия ангажимент към мира, сигурността и многостранния международен ред, основан на правила, като дадем ясен политически сигнал за партньорство на световната сцена.

Пактът ще създаде **практическа рамка за сътрудничество**, съчетаваща силна политическа ангажираност с подход „отдолу нагоре“ чрез осъществяване на съвместни инициативи в приоритетни области на политиката от взаимен интерес. Тези инициативи могат да доведат до осезаеми резултати за хората от всички възрасти, и по-специално за младите хора, жените, малките предприятия и предприемачите. Пактът ще насърчава сътрудничеството на регионално и местно равнище в общото средиземноморско пространство. Продължаващата обществена и икономическа трансформация в региона предлага богати възможности за сътрудничество, което може да бъде от полза за хората. В същото време съвместното справяне с предизвикателствата, свързани с климата, околната среда и сигурността, може да спомогне за изграждането и по-нататъшното укрепване на устойчивостта на региона, като същевременно пренасочи партньорството ни към индустриите на бъдещето. Пактът дава възможност усилията да се насочат към области, които могат да имат **трайно и трансформиращо въздействие** в региона и в световен мащаб.

Пактът е резултат от **обстоен процес на консултации** с 10-мата южносредиземноморски партньори, държавите — членки на ЕС, Европейския парламент, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите, съседни държави извън ЕС, агенции на ООН и други международни организации. Предвид уникалния си състав на междуправителствена организация, в която членуват всички партньори от ЕС и Южното Средиземноморие, **Съюзът за Средиземноморието (СзС)** участва активно. **Фондация „Анна Линд“ (ФАЛ)** също изигра важна роля в консултациите.

Бяха проведени и консултации с широк кръг заинтересовани страни, представляващи различни компоненти на гражданското общество, включително икономически, културни и социални участници, академични среди и мозъчни тръстове. Специално внимание беше отделено на регионалното и местното измерение, включително и с оглед на факта, че те ще играят важна роля в прилагането на Пакта. Младите хора участваха активно в консултациите чрез поредица от събития, най-вече чрез **Евро-средиземноморския диалог по въпросите на младежта**.

Резултатите от тези консултации бяха обсъдени в рамките на **министерската среща между ЕС и държавите от южното съседство** на 14 юли 2025 г., на която 10-мата партньори от Южното Средиземноморие и държавите — членки на ЕС, потвърдиха готовността си да работят прагматично заедно по конкретните инициативи и действия на бъдещия пакт.

С течение на времето пактът може да **разшири обхвата си и извън Южното Средиземноморие**, като използва полезните взаимодействия с други инициативи на ЕС. Когато е уместно, ще бъде проучено и насърчено участието в действия от взаимен и стратегически интерес за партньорите от Персийския залив, съседните африкански държави на юг от Сахара, по-специално Мавритания и Сенегал, Турция, както и партньорите от Западните Балкани и Черноморския басейн⁴. Сътрудничеството с **регионални организации** — Африканския съюз, Лигата на арабските държави, Съвета за сътрудничество в Персийския залив — също ще продължи.

Пактът ще подкрепи по-нататъшното засилване на **тристранното сътрудничество, по-специално с партньорите от Персийския залив**. Това е от ключово значение, тъй като тези страни представляват важен мост между Европа, Азия и Африка и могат да изиграят важна роля за справяне с политическите, икономическите и хуманитарните предизвикателства в Южното Средиземноморие и по-специално в Близкия изток. Много от приоритетните области на Пакта са в съответствие с приоритетите на съвместното съобщение на ЕС относно стратегическо партньорство с Персийския залив⁵, по-специално по отношение на екологичния преход, търговията, транспорта, регионалната стабилност и световната сигурност.

2. ТРИТЕ СТЬЛБА НА ПАКТА

Пактът поставя началото на процес с отворен характер, който създава **практическа рамка за сътрудничество**, структурирана около три стълба:

- I. **Хората: движеща сила за промяна, връзки и иновации**
- II. **По-силни, по-устойчиви и интегрирани икономики**
- III. **Сигурност, готовност и управление на миграцията**

Трите стълба са **тясно свързани**. Всеки от тях **включва първоначален набор от нови и осъществими инициативи**, както и предложения за **разширяване на съществуващи действия**, които могат да имат трансформиращо въздействие и да донесат добавена стойност. Пактът се основава на **принципа на гъвкавост**, което ще позволи променливо участие на партньорите в изпълнението на различните инициативи.

Пактът ще **развива съществуващите инициативи**, включително Икономическия и инвестиционен план, Споразуменията за асоцииране, Приоритетите на партньорството, Стратегическите и всеобхватни партньорства, други рамки за регионално сътрудничество, както и националните стратегии на държавите членки⁶.

Всички съответни финансови инструменти на ЕС ще бъдат мобилизирани в подкрепа на изпълнението на Пакта, който е съобразен с приоритетите на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС) — Глобална Европа⁷, Global Gateway и бъдещата „Глобална Европа“⁸. Ще се търси принос от държавите — членки на ЕС, и партньорите от Южното Средиземноморие,

⁴ Стратегическият подход на Европейския съюз към Черноморския регион, JOIN(2025) 135.

⁵ JOIN(2022) 13.

⁶ Включително плана „Матей“ за Африка и свързания с него Римски процес.

⁷ Регламент (ЕС) 2021/947.

⁸ [Бюджет на ЕС за периода 2028—2034 г.](#)

за да се постигне максимално въздействие и взаимно допълване на действията. По подобен начин в рамките на подхода „Екип Европа“ ще бъдат използвани финансови институции на държавите — членки на ЕС, международни финансови институции (МФИ)⁹ и финансиране от частния сектор, с цел създаване на възможности за хората и предприятията.

ЕС и партньорите от Южното Средиземноморие ще работят за спазването на човешките права, доброто управление и основните свободи, в съответствие с Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие. Едновременно с това те ще насърчават **равенството между половете, недискриминацията и правата на хората с увреждания**. Това ще подпомогне изпълнението на инициативите и е съществен елемент от поддържането на жизнено гражданско общество и насърчаването на по-здравословна и благоприятна бизнес среда.

I. Хората: движеща сила за промяна, връзки и иновации

Общото средиземноморско пространство започва с неговите жители: това е общо културно, историческо и човешко пространство. Свързването на хората създава мостове, които насърчават взаимното разбирателство и предоставят възможности за растеж и развитие, осигуряват стабилност и подчертават ползите от съвместната работа.

Докато в ЕС се сблъскваме с низходящи демографски тенденции, повлияни от комбинацията от висока продължителност на живота и намаляваща раждаемост, южната част на Средиземноморския регион е изправена пред социален, икономически и демографски натиск. С Пакта имаме възможност да инвестираме в образованието, уменията, кръговата миграция и поминъка¹⁰. Образованието има ясно и доказано въздействие върху развитието и икономическия растеж. Въпреки че младите хора в Южното Средиземноморие желаят да участват във **висшето образование и професионалното обучение**, ниският процент на завършилите¹¹, неравномерното признаване на квалификациите и ограничената мобилност, както и възможностите за работа и предприемачество, представляват пречки пред достъпа им до достойна заетост на националните, регионалните и международните пазари на труда¹².

Чрез инвестирането в хората и **подкрепта за техния избор за обучение, растеж и мобилност** Пактът ще спомогне за укрепване на културните, академичните, социалните

⁹ По-специално Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР).

¹⁰ JRC143548. Данните показват, че приблизително след три десетилетия Южното Средиземноморие ще премине към демографски модели, подобни на тези, които понастоящем се наблюдават в ЕС. Понастоящем в повечето страни от южната част на Средиземноморието съотношението между населението в трудоспособна възраст и възрастните хора (над 65 години) е между 12 и 15 %. До 2060 г. обаче това съотношение се очаква да спадне до около 5%, което е малко над нивата, наблюдавани в ЕС. Тези промени ще наложат промяна в моделите на икономически растеж, които не разчитат на увеличаване на работната сила, а се съсредоточават върху повишаване на производителността на труда.

¹¹ JRC143548. Средният брутен коефициент на завършване на първа степен (нива 6 и 7 по ISCED) във висшето образование за 6-те страни от Южното Средиземноморие, за които има налични данни, е 32,7 %, при средно 44,1 % за ЕС.

¹² Съотношението между активното население (т.е. хората, които работят или активно търсят работа) и населението в трудоспособна възраст е под 50 % в страните от Южното Средиземноморие, а при жените — едва 30 %. За сравнение, това съотношение е почти 75 % в ЕС. Съотношение на активното население към населението в трудоспособна възраст 15—65 години, 2023 г., Евростат.

и икономическите връзки, което ще направи сътрудничеството между ЕС и Южното Средиземноморие още по-силно и по-устойчиво.

1.1. Висше образование, професионално обучение, развитие на умения, научни изследвания и иновации

В съответствие със Съюза на уменията¹³ Пактът ще подкрепя **развитието на уменията и достъпа до пазарите на труда** чрез образование и професионално обучение. Установяването на сътрудничество с институциите и частния сектор в общото средиземноморско пространство ще има за цел да позиционира региона като център за транснационално образование, иновации, научни изследвания и развойна дейност, допринасяйки за устойчивостта и възстановяването. Университетите, институциите за образование и обучение, научноизследователските и технологичните инфраструктури, промишлеността, фондациите и културните дейци ще имат важна роля в този контекст.

Пактът ще се основава на политическия диалог на високо равнище на ниво министерства по въпросите на висшето образование, както и на успешното сътрудничество с южносредиземноморските партньори в рамките на програмата „Еразъм+“, за да се създаде по-интегрирана и приобщаваща среда за висше образование и развитие на уменията в общото средиземноморско пространство, включително чрез стартирането на **нова средиземноморска платформа** за висше образование.

Освен това усилията в областта на образованието могат да бъдат подпомогнати от увеличаването на справедливостта между поколенията, която дава възможност за обединяване на енергията на младите хора с опита на по-възрастните поколения, като възрастовото многообразие става обща сила за иновации и сближаване.

Висше образование, умения, научни изследвания и иновации

Инициативата ще създаде по-интегрирана и приобщаваща среда за висшето образование и уменията, по-специално чрез:

- **Създаване на средиземноморски университет**, който ще бъде институция с кампуси в общото средиземноморско пространство, с програми в областта на хуманитарните, природните и техническите науки. Това ще се основава на опита на висшите учебни заведения в региона и на алиансите на европейските университети, като се използват и допълват съществуващите действия за изграждане на капацитет в рамките на програмата „Еразъм+“. Той ще насърчава обмена на персонал и студенти между избрани университети и бизнес училища от региона по приобщаващ начин и ще има за цел разработването на съвместни учебни планове/програми, съвместни дипломи, както и други образователни дейности, като например летни училища и съвместни микроудостоверения.
- **Повишаване на мобилността на студентите и персонала във висшето образование** по програма „Еразъм+“, както и насърчаване на мобилността на **изследователите** по програмата за действия „Мария Склодовска-Кюри“ към програма „Хоризонт Европа“.

¹³ COM(2025) 90.

- **Създаване и по-нататъшно развитие на центрове за иновации и научни изследвания**, които обединяват университетите и частния сектор с цел подобряване на трансфера на знания и технологии, с участието на иноватори, стартиращи предприятия и инвеститори.
- **Създаване на средиземноморски център за научна дипломация** с цел свързване на науката и политиката, както и за обучение на дипломатическия и техническия персонал в областта на трансграничните преговори, съвместното разработване на проекти и основаните на доказателства политически съвети.
- **Подкрепа на програми за наставничество между поколенията** за споделяне на знания и опит с младите хора.

Преодоляването на разликата между образованието и професионалното обучение, от една страна, и **равните и достойни възможности за заетост**, от друга, е от ключово значение, за да се осигури плавен преход към пазарите на труда и в техните рамки, както и да се повиши конкурентоспособността. Насърчаването на овластяването на жените и преодоляването на разликите в заетостта между половете е от съществено значение за разгръщане на потенциала на икономиките и обществата в общото средиземноморско пространство. Разширяването на **пътищата за трудова миграция** между ЕС и Южното Средиземноморие, включително за сезонни работници, продължава да бъде от решаващо значение за постигане на съответствие между предлагането и търсенето на пазарите на труда и за насърчаване на икономическия растеж¹⁴.

Преодоляване на различията в уменията и квалификацията на пазарите на труда

Инициативата ще има за цел да подпомогне плавно преход на работниците от партньорите от Южното Средиземноморие към регионалните, националните и международните пазари на труда. Той ще обхваща различни области на пригодността за заетост, по-специално чрез:

- **Разширяване на съществуващите екосистеми за техническо и професионално образование и обучение (ТПОО)** чрез привеждане на професионалното обучение в съответствие с потребностите на пазара на труда, за да се обхванат секторите от взаимен интерес, включително в селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост, цифровия и културния сектор и иновативния туризъм.
- **Подкрепа за разработването на схеми по модела на националните планове за гаранция за младежта¹⁵**, съобразени с регионалните и местните условия, за да се гарантира, че младите хора намират възможности на пазарите на труда.
- **Изграждане на MED Skill Tracker** за документиране на уменията, придобити от бенефициерите на проекти на ЕС или на партньори. MED Skill Tracker ще улесни признаването и преносимостта на уменията и ще подобри възможностите за

¹⁴ JRC143548. Миграцията има благоприятен ефект върху благосъстоянието на страните от Южното Средиземноморие и облекчава натиска на пазара на труда в ЕС. Обучението в ЕС представлява все по-важен канал за навлизане на пазара на труда в ЕС за гражданите от южните съседи.

¹⁵ [Укрепената гаранция за младежта — Европейска комисия](#).

международна и кръгова мобилност в рамките на съществуващите програми и инициативи¹⁶. Това ще допринесе за партньорства в подкрепа на талантите.

- **Повишаване на качеството на стажовете и усъвършенстване на моделите за обучение на работното място**, по-специално чрез насърчаване на участието на партньорите от Южното Средиземноморие в Европейския алианс за стажовете.

1.2. Култура, спорт и туризъм

Средиземноморието има впечатляващо богатство както на **материалното, така и на нематериалното културно и природно наследство**. С над 60 обекта на световното културно наследство на ЮНЕСКО и динамична съвременна архитектурна и художествена сцена¹⁷ южният средиземноморски регион е мощно свидетелство за нашите общи корени и предлага основа за бъдещо сътрудничество чрез култура, устойчив културен туризъм, включително хранителни традиции¹⁸, образование и развитие, основано на наследството.

Културните обекти и институции, както и музеите, трябва да бъдат нещо повече от места за изложби, да действат като двигатели на промяната, икономическото развитие и приобщаващия растеж, тъй като те имат потенциала да предизвикат възстановяване и съживяване на градските, крайбрежните и селските райони. Взаимодействието с публичния и частния сектор, както и с местни и международни донори и фондации, е от ключово значение за разкриване на техния потенциал. Като насърчават устойчивия туризъм и управлението на обектите на културното наследство, регионите могат да гарантират, че тяхното наследство ще се превърне в траен източник на икономически и социални ползи. Защитата на изкуството, културното и природното наследство от разграбване и трафик (и защитата на правата на съвременните творци) остават области от взаимен интерес.

Обектите на културното наследство и музеите могат да се превърнат в **пространства за размисъл и диалог, отворени за различни общности**, като по този начин предлагат възможности за културна устойчивост и сближаване. **Изкуството, музиката, традиционните изкуства и занаяти и киното имат способността да насърчават взаимното разбирателство**, многообразието, приобщаването и социално-икономическото развитие. Пактът ще насърчи действия, включително започването на диалог на високо равнище за културно сътрудничество, който ще се съсредоточи и върху културното наследство.

Инвестирането в спорта укрепва сближаването, преодолява социалното разделение и насърчава приобщаването. Освен че носи ползи за здравето и икономиката, то играе ключова роля за ангажиране на младежите и укрепване на чувството за принадлежност. Предстоящите важни спортни събития¹⁹, които обединяват страните от региона,

¹⁶ Като например програмите „Еразъм+“, „Хоризонт Европа“, Партньорството за научни изследвания и иновации в Средиземноморския регион (PRIMA), инициативата „Към цялостен подход по отношение на управлението на трудовата миграция и трудовата мобилност в Северна Африка+“ (ТНАММ+), програмите на МРФ, мрежата за свързаност „Медуза“ и с подкрепата на Средиземноморската обсерватория за умения ЕТФ.

¹⁷ [Център за световно наследство на ЮНЕСКО — Списък на световното наследство](#).

¹⁸ Включително и чрез възможното разширяване на [AfrIPi — Международен проект за сътрудничество](#).

¹⁹ Като Средиземноморските игри и Световната купа по футбол 2030 г.

предлагат обещаващи възможности за регионално сътрудничество, устойчива свързаност и спомагат за насърчаване на равенството и недискриминацията.

Задълбочаването на междурелигиозния диалог допринася за взаимното разбирателство и мирното сътрудничество за справяне с общите предизвикателства.

Въз основа на поуките, извлечени от програмите „Еразъм+“, „Творческа Европа“ и „Хоризонт Европа“, чрез Пакта ще се проучат възможностите за по-нататъшно засилване на сътрудничеството въз основа на съществуващите инициативи на ЕС в областта на научните изследвания, културата, младежта и спорта.

Евро-средиземноморската инициатива за култура, спорт и туризъм

Инициативата ще насърчи многостранна мрежа от публичния и частния сектор, гражданското общество, фондации, туристически оператори и университети за популяризиране на културното наследство и творческите индустрии, културния туризъм и спорта, по-специално чрез:

- **Защита и изтъкване на културното наследство:**
 - **Изграждане на специален механизъм за опазване и популяризиране на средиземноморското културно наследство** чрез обединяване на публични и частни ресурси.
 - **Създаване на средиземноморски културни пътеки** за укрепване на общото културно средиземноморско пространство.
 - **Разширяване на общото европейско пространство за данни за културното наследство** към партньорите от Южното Средиземноморие с цел да се ускори цифровизацията и да се съхрани културното им наследство.
- **Изграждане на съвместна цифрова платформа „CulturIT“**, за да се насърчи съчетаването на културни дейности.
- **Осигуряване на участие в големи културни събития и подобряване на резиденциите за творци и други културни дейци**, включително чрез регионални мрежи за таланти.
- **Осигуряване на участие в дейности, свързани с кампанията #BeActive и Европейската седмица на спорта** за повишаване на осведомеността относно ползите от спорта за физическото и психическото здраве.
- **Сътрудничество със Средиземноморските игри** за по-нататъшно повишаване на популярността на това утвърдено събитие, по-специално сред младите хора, за популяризиране на ползите от спорта и положителното му въздействие в борбата със стереотипите и насърчаване на приобщаването.

1.3 Овластяване на гражданското общество, младежта и местните общности

Гражданското общество и местните общности са тясно вплетени в местната действителност. Тяхната работа — в подкрепа на местните общности за предоставянето на социални и обществени услуги, в повишаването на осведомеността за ключови обществени предизвикателства, в насърчаването на демократичното участие, в овластяването на жените и младите хора и в подпомагането на цифровата грамотност —

допринася за едно по-приобщаващо общество. Те са от ключово значение и за подобряване на положението на уязвимите групи, включително на хората с увреждания.

Активното и овластено гражданско общество, заедно с парламентите и публичните институции, може да улесни диалога на местно равнище и да даде възможност за по-добро разработване и прилагане на политики в полза на гражданите. Процъфтяващата **медийна среда** е от съществено значение за осигуряване на открито и приобщаващо пространство за дискусии. По подобен начин напредъкът в развитието на регионално и местно равнище чрез интегрирани подходи с широко участие може да подпомогне балансирания растеж както в градските, така и в селските райони.

Пактът ще увеличи усилията за насърчаване на благоприятна среда за гражданското общество и ще помогне на местните общности да изградят капацитет, за да изпълняват ефективно своите функции.

Овластяване на гражданското общество, младежта и местните общности

Инициативата ще има за цел да подкрепи активното гражданско общество и местните общности като носители на развитие и социално сближаване. Тя ще даде възможност на ключови участници, които могат да окажат конкретна подкрепа на своите общности, по-специално чрез:

- **Създаване на Младежка парламентарна асамблея за Средиземноморието**, която да обедини гласовете и приноса на младите хора.
- **Подкрепа за развитието на средиземноморска гражданска служба** чрез създаването на платформа, предназначена да свързва младите хора в Средиземноморския регион с разнообразни възможности за доброволческа дейност както в собствените им страни, така и в целия регион. Тази инициатива ще се основава на доброволчески инициативи и ще допълни други инициативи за мобилност, като насърчава по-дълбокото взаимно разбиране между младите хора в общото средиземноморско пространство.
- **Осигуряване на възможност организациите, ръководени от жени, да упражняват ключово влияние в своите общности** чрез активното им включване в разработването и изпълнението на инициативи в различни сектори, като повишаване на квалификацията, висше образование и подкрепа за бизнеса. Действието ще се основава и на опита, натрупан в подкрепа на стартиращи предприятия, ръководени от жени, особено в селските и отдалечените райони.
- **Укрепване на подкрепата за медийните организации** чрез улесняване на инициативите за изграждане на капацитет, предоставяне на възможности за съвместни проекти и насърчаване на обмена на опит. Действието ще засили продължаващото ни сътрудничество в подкрепа на младите инфлуенсъри в региона.
- **Подобряване на механизма за сътрудничество на местно равнище**, вдъхновен от подхода на Споразумението на кметовете, за насърчаване на социалното приобщаване на местно и общинско равнище за граждани от всички възрасти, включително за хората в уязвимо положение.

II. По-силни, по-устойчиви и интегрирани икономики

Задълбочените търговски отношения и икономическата интеграция спомагат за осигуряване на стабилност и икономическа устойчивост. ЕС и партньорите от Южното Средиземноморие имат силни и дългогодишни икономически връзки и огромен потенциал за по-нататъшно засилване на икономическата интеграция на пазарите в региона с цел създаване на устойчив растеж и възможности за заетост. Нашите икономики се допълват и могат да предложат значителни взаимни ползи.

Успехът на Пакта ще зависи и от капацитета за мобилизиране на публични и частни инвестиции в голям мащаб. **Global Gateway²⁰ в Средиземноморието** може да даде тласък на интелигентни, чисти и сигурни инвестиции в секторите на цифровите технологии, енергетиката, устойчивостта на водите, иновативното земеделие и транспорта, като същевременно укрепва системите на здравеопазването, образованието и научните изследвания в съответствие със Пакта на ЕС за чиста промишленост²¹.

II.1. Възможности за търговия и инвестиции

ЕС е първият търговски партньор на южните съседи (през 2024 г. на него ще се падат 41 % от стокообмена на региона със света). Партньорите от Южното Средиземноморие често изтъкват необходимостта от разработване на вериги за създаване на стойност и от привличане и задържане на по-големи обеми преки инвестиции. В същото време търговията и инвестициите изискват предвидима среда, макроикономическа стабилност, сближаване на нормативната уредба и равнопоставеност между публичния и частния сектор.

Регионът предоставя значителни икономически и търговски възможности, подкрепени от човешкия капитал, конкурентните разходи за възобновяема енергия и транспорт и ускоряване на цифровия преход. Преструктурирането на световната търговия открива нови възможности, тъй като Южното Средиземноморие може да играе роля в диверсификацията на веригите за доставки. Като се основав на двустранните партньорства, Пактът ще допринесе за активизиране на съвместната работа за изграждане на стабилен икономически пейзаж, насърчаване на устойчивата търговия и инвестициите и **продължаване на интегрирането на веригите за доставки,** включително в секторите на здравеопазването и селското стопанство, както и в областта на чистите енергии и технологии, които са от решаващо значение за повишаване на конкурентоспособността и перспективите за декарбонизация на общото средиземноморско пространство. Пактът ще засили сътрудничеството в областта на суровините от изключителна важност, за да се осигурят гъвкави, прозрачни и устойчиви вериги за доставки в ключови сектори, като например производството на торове.

²⁰ JOIN (2021) 30.

²¹ COM(2025) 85.

Модернизиране и укрепване на търговските и инвестиционните отношения за по-приобщаващ, издръжлив и устойчив растеж

Инициативата има за цел да използва потенциала на **съществуващите търговски споразумения**²² и да се ангажира с нови инициативи за засилване на икономическата интеграция, по-специално чрез:

- **Подкрепа за модернизиране на двустранните търговски отношения по гъвкав и целенасочен начин**, чрез нови форми на ангажираност в ключови сектори от взаимен интерес, като същевременно се гарантира ефективното изпълнение на ангажиментите за премахване на нетарифните бариери пред търговията, за да се повиши предвидимостта и да се изгради доверие у инвеститорите.
- **Проучване на споразумения за улесняване на устойчивите инвестиции** със заинтересовани партньори за привличането на преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ).

Инициативата ще насърчава и привлича **инвестиции** в подкрепа на иновативни и цифрови икономики и ще подобри интеграцията на веригата за доставки, по-специално чрез:

- **Подобряване на средата за бизнес и инвестиции, регулаторно сближаване и опростяване на митническите процедури**, включително чрез техническа помощ в подкрепа на икономическите реформи в страните партньори²³.
- **Разширяване на националните и тематичните инвестиционни платформи**, обединяващи частния сектор, международните финансови институции и националните финансови институции.

II.2. Използване на екосистеми от стартиращи предприятия

Въпреки многото структурни предизвикателства, в южния средиземноморски регион се наблюдава ръст на предприемаческата активност, която се основава на младото, технологично грамотно население и нарастващия интерес на инвеститорите. **Постепенната диверсификация и структурната трансформация на икономиката се осъществяват на местно равнище**, включително както в градските, така и в селските райони, като създават нови възможности за развитие на национални и регионални вериги за създаване на стойност и същевременно увеличават взаимното допълване за икономическа интеграция. За да се използва напълно този потенциал, е важно да се подкрепят местното производство и местният бизнес, включително в областта на селското стопанство. Това ще изисква по-нататъшно проучване на ролята на местното социално предприемачество и алтернативните бизнес модели като основни двигатели на приобщаващия и устойчив икономически растеж.

²² Те включват Паневросредиземноморската конвенция за преференциални правила за произход.

²³ Включително в контекста на макрофинансовата помощ на ЕС, когато е уместно.

Startup4Med

Инициативата ще отключи потенциала за растеж и създаване на работни места на стартиращите предприятия, както и на микро-, малките и средните предприятия (ММСП)²⁴, като предоставя възможности за разширяване на икономическото участие, по-специално на младите хора и жените. Тя ще установи връзки със съществуващите секторни механизми²⁵ и ще се съгласува със стратегията на ЕС за стартиращи и разрастващите се предприятия²⁶. Това ще бъде постигнато чрез:

- **Създаване на регионален механизъм за подкрепа на стартиращи предприятия** за подобряване на достъпа до финансиране и мобилизиране на инвестиции. Европейските финансови институции, чрез подхода „Екип Европа“, ще бъдат мобилизирани, като се съчетаят с алтернативни канали за финансиране, например „заеми на честа“ (honour loans), групово финансиране и смесено финансиране²⁷.
- **Въвеждане на програма Open for Business**, насочена към частния сектор, за да се идентифицират проблемните области и да се улесни опростяването на правните и регулаторните разпоредби.
- **Разработване на набор от инструменти на политиката**, с които да се насърчи формализирането на ММСП, включително чрез опростени административни процедури, финансови стимули и връзки със социалната защита. Неформалните микропредприемачи ще могат да се възползват от целенасочена подкрепа, като наставничество, правна помощ и сертифициране на умения.

II.3. Цифрова инфраструктура и киберсигурност

Революцията в областта на цифровите технологии и изкуствения интелект (ИИ) променя икономиките и обществата. Съществува силен стимул за партньорство в тази област, за да се разгърне потенциалът на решенията в областта на цифровите технологии, данните и изкуствения интелект за повишаване на конкурентоспособността и ефективността на нашите икономики и общества, като същевременно се гарантират сигурността, суверенитетът и съответствието с основните ценности, правата на човека и принципите на доброто управление.

Истинската взаимовръзка чрез сигурни и надеждни цифрови инфраструктури в Средиземноморието е основна цел не само за сближаване на нашите икономики и граждани, но и за повишаване на споделената сигурност и безпроблемна комуникация. Потоците от данни са от жизненоважно значение за икономическото и общественото развитие и ще открият нови възможности за хората, предприятията и организациите в Средиземноморието.

В този контекст от първостепенно значение остават подобряването на достъпа до онлайн публични услуги, предлагането на решения в областта на електронното управление и

²⁴ Според статистиката на Световната банка ММСП в Южното Средиземноморие представляват 90 % от общия брой предприятия и допринасят за две трети от БВП и 75 % от заетостта.

²⁵ BlueInvest е отворена за иновативни стартиращи предприятия от синята икономика и технологични МСП от Средиземноморието.

²⁶ COM(2025) 270.

²⁷ Регионалният механизъм за стартиращи предприятия би могъл да използва опита на Европейския съвет по иновациите (ЕСИ) по отношение на рисковото капиталово финансиране, за да подкрепи европейски иновации в областта на дълбоките технологии, по-специално за страните от региона, които са асоциирани към „Хоризонт Европа“ и вече се възползват от тази програма.

цифровата публична инфраструктура (ЦПИ), осигуряването на критична инфраструктура, подобряването на цифровото управление и регулиране и защитата на цифровите права.

Наличието на отворени данни и информация от космическите системи, собственост на ЕС, като например „Коперник“, с помощта на цифрови инфраструктури, може да допринесе за увеличаване на възможностите за бизнес в региона.

Технологична бизнес оферта за интегрирана цифрова икономика и икономика на данните

Инициативата има за цел да **предложи технологична бизнес оферта** за партньорите от Южното Средиземноморие²⁸, по-специално чрез:

- **Подкрепа за разгръщането на сигурна и надеждна цифрова инфраструктура в областта на подводните кабелни системи, 5G мрежите, широколентовата свързаност в селските райони и инфраструктурите на центровете за данни чрез:**
 - **Свързване на всички заинтересовани страни в региона чрез подводни кабелни системи като Medusa и Blue-Raman, с възможност за разширяване, за да се включат и партньорите от Персийския залив. Това ще улесни сигурния и безпроблемен обмен на данни, включително чрез взаимовръзки със съществуващи инициативи като цифровия коридор ЕС—Африка—Индия, като го свърже и с IMEC и T-MED.**
 - **Предлагане на техническа и финансова подкрепа за внедряването на сигурни и надеждни 5G и центрове за данни в региона чрез участието на МФИ, ЕС и национални финансови институции, в съответствие с инструментариума за 5G и други приложими законодателни актове²⁹ и предоставени от надеждни доставчици.**
- **Стартиране на регионална програма за изграждане на телекомуникационен капацитет и проучване на потенциала за подходящи телекомуникационни рамки, включително сътрудничество в областта на роуминга, сред заинтересованите партньори от Южното Средиземноморие.**
- **Въз основа на модела на европейските цифрови иновационни центрове и инфраструктурните комплекси на ЕС за изкуствен интелект³⁰, ускорено изграждане на екосистеми за изкуствен интелект, включително разгръщане на инфраструктура за изкуствен интелект и данни и подкрепа за университетите, МСП, промишлеността и стартиращите предприятия за разработване и прилагане на изкуствен интелект в различни сектори, като например производство, здравеопазване, селско стопанство или климат.**
- **Споделяне на експертен опит и конкретни решения за електронно управление в областта на цифровите идентичности и задълбочената проверка на пакети (Deep Packet Inspection (DPI) чрез:**

²⁸ В съответствие с Международната стратегия на ЕС в областта на цифровите технологии, JOIN(2025) 140.

²⁹ [Инструментариум на ЕС за сигурността в областта на 5G.](#)

³⁰ [Инфраструктурни комплекси за ИИ | Изграждане на цифровото бъдеще на Европа.](#)

- Използване на **доверителни услуги с отворен код, цифрова идентичност** и сигурни и съвместими със защитата на данните **решения за DPI**.
- Опростяване на трансграничния правителствен и бизнес обмен, като същевременно се улеснява мобилността на гражданите.
- **Повишаване на техническия обмен и сътрудничеството в областта на киберсигурността**, включително в подкрепа на капацитета за **откриване, подготовка и реагиране на заплахи и инциденти в областта на киберсигурността**.

II.4. Инвестиране във възобновяема енергия и чисти технологии

Средиземноморието е гореща точка на климатичните промени и биоразнообразието, което е изложено на риск от нарастващите **екологични предизвикателства и натиск**. С Пакта ще се създаде **обща програма за разгръщане на потенциала за възобновяема енергия на Южното Средиземноморие** и ще се осигури **тройна полза**: ускоряване на регионалната декарбонизация, подобряване на енергийната сигурност и повишаване на промишлената конкурентоспособност. **Преходът към ефективен, надежден и устойчив енергиен модел е от съществено значение за региона**. В съответствие с Пакта за чиста промишленост кръговата икономика с ефективно използване на ресурсите, включително развитие на възобновяемата енергия и производството на чисти технологии, предлага значителни социално-икономически ползи и привлича ПЧИ. Тези цели ще бъдат постигнати чрез гъвкави и модернизирани двустранни търговски рамки и нови форми на ангажираност, като например споразумения за улесняване на устойчивите инвестиции и партньорства за чиста търговия и инвестиции в контекста на Транссредиземноморската инициатива за възобновяема енергия и чисти технологии. Това ще се развие и чрез по-силно сътрудничество с партньорите от Персийския залив, както и с Африка на юг от Сахара.

Транссредиземноморска инициатива за възобновяема енергия и чисти технологии (T-MED)

Инициативата ще подкрепи взаимноизгодното транссредиземноморско сътрудничество чрез ускоряване на вътрешния енергиен преход и развитие на чистите технологии в южните средиземноморски партньори, като същевременно ще създаде икономически възможности и ще улесни търговията с енергия от възобновяеми източници, както и индустриалните партньорства в целия регион, по-специално чрез:

- **Създаване на инвестиционна платформа T-MED**, която ще служи като координационен инструмент за разработване на набор от проекти в областта на производството на енергия от възобновяеми източници, мрежовата инфраструктура, включително вътрешните преносни и разпределителни мрежи в южните средиземноморски партньори, които са свързани с проекти от взаимен интерес, определени съгласно Регламента за TEN-E, и производството на чисти технологии. Платформата ще събере на едно място организатори на проекти, МФИ, ЕС и национални финансови институции, финансови инструменти на ЕС

и частни инвеститори, за да катализира широкомащабни инвестиции с акцент върху решенията за смесено финансиране и намаляване на риска.

- **Създаване на специално претънзначен регулаторен механизъм** за подпомагане на южносредиземноморските партньори при осъществяването на целенасочени регулаторни и специфични за енергийния сектор реформи³¹, свързани с инвестиционната готовност и достъпа до финансовите инструменти на ЕС.
- **Моделирание на енергийните системи** за по-добра оценка на икономическото въздействие, устойчивостта и сигурността на по-голямото навлизане на възобновяемите енергийни източници, както и на новите проекти за енергийна инфраструктура в региона.
- **Осигуряване на достъп до инструмент за техническа подкрепа**, който служи като единен портал за техническа помощ, свързана с възобновяемата енергия, енергийната ефективност, електрификацията и чистите технологии.
- **Създаване на програма за сертифициране и подпомагане на търговията с възобновяема енергия**, за да се даде възможност за трансгранична търговия с електроенергия и водород от възобновяеми източници. Ще бъде въведен практически **наръчник**, който да ръководи прилагането на схеми за сертифициране и пилотни трансгранични гаранции за произход³².
- **Повишаване на индустриалното сътрудничество в областта на чистите технологии** за насърчаване на стабилни индустриални партньорства между европейски и южносредиземноморски компании в критични вериги за създаване на стойност. Това може да включва слънчева и вятърна енергия, електролизери и производство на чист водород, както и технологии за отопление и охлаждане, мрежи и технологии за съхранение, термпомпи и технологии за енергийна ефективност в промишлеността и строителството.
- **Подкрепа за учредяване на специфични за всяка страна европейски организации на енергийния бизнес и чистите технологии на място.** Това може да стане в сътрудничество с мрежата Enterprise Europe (EEN) и европейските промишлени клъстери. Ще бъде създадена **специална платформа на заинтересованите страни**, за да се определят приоритетните сектори, да се разработят всеобхватни планове за действие, съобразени с равенството между половете, и да се ангажира активно частният сектор на ЕС. Тази платформа ще играе централна роля в улесняването на възможностите за съвместни инвестиции и договарянето на споразумения за изкупуване, които са в основата на дългосрочното сътрудничество, в синергия и взаимно допълване с платформата на ЕС за енергетика и суровини.

³¹ Те могат да включват достъп до мрежата за трети страни, споразумения за закупуване на електроенергия, прозрачност и реформа на тарифите, включително отразяване на разходите, обособяване, либерализация на пазарите на едро и дребно, трансгранична търговия и регионална интеграция).

³² Ще бъде необходимо регулаторно сътрудничество със страните от Южното Средиземноморие, за да се даде възможност за въвеждане на изисквания както за електроенергия от възобновяеми източници, така и за горива, съвместими с рамката на ЕС. Ще са необходими специални споразумения с трети страни, за да се даде възможност за взаимно признаване на гаранциите за произход.

- **Разработване на програма на Т-MED за уменията**³³, която ще спомогне за преодоляване на неравенствата по отношение на работната сила и между половете, както и за привеждане на обучението в съответствие с нуждите на индустрията и работодателите.

II.5 Към стабилно и устойчиво Средиземноморие

Изменението на климата, замърсяването и загубата на биологично разнообразие оказват силно влияние върху Средиземноморския регион и неговата устойчивост. Чистият преход също представлява възможност за повишаване на устойчивата конкурентоспособност в региона. Пактът ще позволи да се извлекат ползите, произтичащи от този преход, като същевременно се обърне внимание на нарастващото въздействие на изменението на климата и деградацията на околната среда, включително в рамките на евентуален глобален договор относно замърсяването с пластмаси. Пактът ще се занимае и с уязвимостта на региона по отношение на изменението на климата и деградацията на околната среда, чрез подкрепа на ефективното планиране и мобилизиране на наличните източници на финансиране за устойчиви инвестиции — както международни, така и национални, частни и публични.

Партньорство за чист преход, стабилен растеж и устойчивост

Инициативата има за цел да подкрепи регионалното сътрудничество и местните партньорства в областта на околната среда, включително в контекста на Конвенцията от Барселона³⁴, и в областта на климата, за да се насърчи чистият преход и устойчивото на климата икономическо развитие, по-специално чрез:

- **Подобряване на сътрудничеството** със заинтересованите партньори от Южното Средиземноморие **за решения в областта на климата** чрез диалог и чрез насърчаване на обмена на знания, както и предоставяне на целенасочена техническа помощ за инструменти за смекчаване на последиците от изменението на климата, включително ценообразуване на въглеродните емисии.
- **Разработване на инвестиционни потоци за адаптиране към климата** чрез укрепване на националния и местния капацитет за разработване и изпълнение на проекти, като същевременно се използват партньорства с МФИ, фондове за климата и частни заинтересовани страни.
- **Изготвяне на регионален план за улесняване на инвестициите** в модерно пречистване на отпадъчни води и управление на твърди отпадъци.
- **Стартиране на нови партньорства за устойчивост на водите** за засилване на сътрудничеството в областта на интегрираното управление на водните ресурси, и по-специално на повторното използване на водата.

³³ Действие, свързано със съществуващите партньорства в областта на възобновяемата енергия (Пакт за умения) и свързаните с тях проекти по програма „Еразъм+“ като SHOREWINNER.

³⁴ [Барселонска конвенция и протоколи | UNEPMAP](#).

- **Подсилване на инициативата Green Forward**, овластяване по-специално на МСП, за насърчаване на кръговата икономика и ефективното използване на ресурсите, премахване на пластмасите за еднократна употреба, подкрепа за биоикономиката и насърчаване на регулаторния диалог за кръговата икономика, включително например за текстила.
- **Подкрепа за съвместното прилагане на глобалната рамка за биологичното разнообразие**, по-специално изпълнението на националните стратегии и планове за действие в областта на биологичното разнообразие и създаването, разширяването и управлението на защитени територии, и по-специално морски защитени територии.

II.6. Насърчаване на устойчива синя икономика

Средиземно море осигурява прехраната на милиони хора, но е изправено пред нарастващ екологичен и икономически натиск. Пактът ще насърчи една справедлива, устойчива и конкурентоспособна синя икономика в съответствие с **Европейския пакт за океана**³⁵, включително в рамките на следващата министерска декларация MedFish4ever, оформяща следващата Генерална комисия по рибарство за Средиземно море (GFCM) след 2027 г. Освен това, в съответствие със **стратегията на ЕС за устойчивост на водните ресурси**³⁶, Пактът ще укрепи управлението на водите и ще насърчи ефективното и устойчиво използване на водите чрез връзката между водата, енергията, храните и екосистемите.

Синьо средиземноморско здраве и богатство

Инициативата има за цел да възстанови природните ресурси на средиземноморските екосистеми, да укрепи тяхната устойчивост, да подобри устойчивостта на практиките в областта на рибарството и аквакултурите и международното управление на рибарството, както и да стимулира иновациите в областта на сините технологии, по-специално чрез:

- **Подкрепа на инвестициите в устойчиви решения в областта на синята икономика** чрез партньорството „Синьо Средиземноморие“ и платформата BlueInvest.
- **Стартиране на мрежата за партньорски практики за синята икономика на ЕС**³⁷, която да предлага насоки, основани на събирането на данни, разработването на стандарти за данни, методологии, както и на анализи и изследвания.
- **Засилване на дипломацията в областта на океаните** за съвместна работа с партньорите от Южното Средиземноморие за насърчаване на спазването на международните стандарти за управление³⁸ и подобряване на правните рамки, свързани с регионалното управление на рибарството.

³⁵ COM(2025) 281.

³⁶ COM(2025) 280.

³⁷ Обсерватория за синя икономика на Европейския съюз.

³⁸ Най-вече за ратифициране и прилагане на Споразумението за БРИНЮ.

- **Разработване на нов проект за повишаване на капацитета за контрол и инспекция на крайбрежните държави** с цел укрепване на регионалното управление на рибарството и борба с незаконния, недеклариран и нерегулиран (ННН) риболов чрез изграждане на капацитет в областта на мониторинга, контрола и наблюдението.
- **Укрепване на регионалното сътрудничество за осигуряване на по-съгласувано и устойчиво използване на морското пространство чрез морско пространствено планиране**, като фактор за опазване на природата и съвместното съществуване на дейности в морето.
- **Стартиране на инициативата „От водата до пазара“** за подпомагане на производителите, кооперациите и асоциациите във водния сектор за разширяване на добавената стойност на производството им, подобряване на преработката и достигане до нови пазари, включително достъп до финансиране и инвестиции.
- **Укрепване на съвместните научни изследвания и иновации в рамките на конференцията за връзката между водите, енергията, храните и екосистемите (WEFE) въз основа на PRIMA**³⁹.
- **Разширяване на „Мисията за синьо Средиземноморие“**⁴⁰ за възстановяване и устойчивост, предоставяне на научноизследователски и иновационни решения за възстановяване на водните екосистеми и биоразнообразието на Средиземно море, спиране на замърсяването в морето и от наземни източници, намаляване на шума в океана, повишаване на устойчивостта на климата и водите и готовността на крайбрежните общности за екстремни събития.

II.7. Устойчив транспорт и повишена свързаност

Добрата свързаност на региона е от ключово значение за подпомагане на търговията и бързо развиващите се сектори, като същевременно се стимулира декарбонизацията на икономическите дейности. Общото средиземноморско пространство често страда от транспортна и регулаторна разпокъсаност, недостатъчни инвестиции и липса на капацитет за планиране. Това има значителни последици за трансграничната мобилност на хора, стоки и услуги. Ето защо е жизненоважно да се преодолеят пропуските в капацитета и регулаторните несъответствия в областта на митниците, ефективността, безопасността, сигурността и екологичните стандарти. Това ще улесни постигането на целта за разширяване на трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) и където е уместно — за по-нататъшно увеличаване на свързаността със съседните региони, като например Персийския залив и отвъд него. По-специално, по-нататъшното координиране и разширяване на икономическия коридор Индия — Близък изток — Европа (IMEC) ще подобри надеждния транспорт и сигурната цифрова свързаност в Средиземноморието, като същевременно ще допринесе за икономическата сигурност на региона.

³⁹ [Партньорството за научни изследвания и иновации в Средиземноморския регион \(PRIMA\)](#).

⁴⁰ [BlueMissionMed](#)

Устойчив транспорт за по-добре свързан регион

Инициативата има за цел да осигури надеждни и устойчиви транспортни решения, по-специално чрез:

- **Повишаване на съвместните усилия за насърчаване на производството и използването на възобновяеми и нисковъглеродни горива за транспорта** (морски и авиационен) в съответствие с принципите, заложи в регламентите на ЕС за устойчиви авиационни горива⁴¹, за устойчиви морски горива⁴² и в стратегията на ЕС за пристанищата⁴³. Това ще включва също така стремеж към приваждане на устойчивите практики в съответствие с международните стандарти (ИКАО, ИМО), като по този начин ще се подкрепят и усилията на ангажираните в Средиземноморието за предотвратяване на замърсяването от кораби, както и ще се поощряват усилията за сътрудничество чрез регионалните морски конвенции⁴⁴ за насърчаване на чисто, сигурно и безопасно общо средиземноморско пространство.
- **Подобряване на свързаността в региона чрез разширяване на мултимодалните транспортни връзки и чрез подобряване на оперативната съвместимост и съгласуване на нормативната уредба**, като по този начин се постига напредък в разширяването на TEN-T към страните от Южното Средиземноморие и свързването с IMES, T-MED и Африка на юг от Сахара. Свързването на пристанищата с други, нисковъглеродни видове транспорт ще осигури по-добра интеграция на крайбрежните центрове с вътрешните пазари. По-доброто съгласуване на нормативната уредба може да се осигури чрез подкрепа на проекти за техническа помощ и засилен политически диалог.
- **Подобряване на въздушната свързаност** в съответствие със стандартите за опазване на околната среда чрез продължаване на работата по съществуващи или нови споразумения за въздушен транспорт на равнище ЕС с партньорите от Южното Средиземноморие и подкрепа за единния африкански пазар за въздушен транспорт.
- **Подкрепа на проекти за градска и селска мобилност с помощта на експертния опит и технологиите на ЕС** за допълване на усилията, положени в областта на мултимодалния транспорт, чрез прилагане на концепцията за градски възли на TEN-T⁴⁵ и за насърчаване на устойчивостта — включително чрез адаптиране към изменението на климата и смекчаване на последиците от него — и пригодността за живот в бързо разрастващите се градове в Средиземноморието.

⁴¹ PE/29/2023/REV/1, Регламент (ЕС) 2023/2405.

⁴² PE/26/2023/INIT, Регламент (ЕС) 2023/1805.

⁴³ P9 TA(2024)0025 — Разработване на цялостна европейска стратегия за пристанищата.

⁴⁴ Няколко държави — членки на ЕС (Хърватия, Кипър, Франция, Гърция, Италия, Малта, Словения и Испания), както и Алжир, Египет, Израел, Ливан, Либия, Мароко, Сирия и Тунис, са участници в Регионалния център за спешно реагиране в случай на замърсяване на Средиземно море (REMPEC), управляван от Международната морска организация (ИМО) и действащ в рамките на Барселонската конвенция, администрирана от ЮНЕП.

⁴⁵ Концепцията за градските възли на TEN-T осигурява 1) признаването на важната роля на градовете в цялостната транспортна мрежа, 2) изготвянето на планове за устойчива градска мобилност (ПУГМ) за функционалната зона около градовете, 3) събирането на данни за безопасността, устойчивостта и достъпността и 4) изграждането на мултимодални възли.

II.8. Изготвяне на политики, основано на факти, и споделяне на знания

Насърчаването на разработването на политики, основани на факти, и споделянето на знания продължава да бъде от решаващо значение. По-специално, системата на ЕС „Коперник“ предлага услуги за състоянието на околната среда на Земята въз основа на политика на пълни, безплатни и отворени данни и по този начин може да подпомогне вземането на решения, основани на доказателства. Освен това наличието на подходяща и съпоставима официална статистика и на данни е от съществено значение за вземането на решения и разработването на политики, основани на факти.

Споделяне на знания и статистика за по-добро вземане на решения

Инициативата има за цел да подобри статистиката, знанията и обмена на данни между ЕС и партньорите от Южното Средиземноморие, по-специално чрез:

- **Създаване на *ad hoc* механизъм** за обмен на информация и оценка на трансграничното въздействие на съответното законодателство.
- **По-нататъшно развитие на сътрудничеството** с националните статистически институти на страните от Южното Средиземноморие за **предоставяне на подходящи и сравними официални статистики и данни** в областите, обхванати от трите стълба на Пакта.
- Споделяне на най-добри практики и опит, **използване на нови източници на данни и съвременни технологии, включително изкуствен интелект**, за разработване на нови статистически прозрения и подходящи статистически инструменти.
- **Подпомагане на иновациите в публичния сектор** чрез използване на наличните данни и информация от космическите системи на ЕС за изготвяне на основани на доказателства решения в много от областите, обхванати от Пакта.

III. Сигурност, готовност и управление на миграцията

Общото средиземноморско пространство е изправено пред предизвикателства, свързани със сигурността, природните и предизвиканите от човека опасности, незаконната миграция и управлението на границите. Нестабилността в регионалните горещи точки поражда несигурност и натоварва устойчивостта на обществата.

Нарастващият граничен натиск, трансграничната престъпност и общите предизвикателства, свързани с незаконната миграция по ключови маршрути, изискват координирани усилия за борба с контрабандата на мигранти и трафика на хора, като същевременно се осигурят безопасни, организирани и основани на правата подходи, които гарантират защита на правата на мигрантите и бежанците и насърчават пътищата за мобилност, а решаването на тези взаимосвързани проблеми изисква устойчиво и съвместно сътрудничество за укрепване на стабилността и просперитета в целия регион.

III.1. Мир и сигурност

Основаният на правила международен ред е подложен на сериозно напрежение. Наред с традиционните заплахи, като тероризма, насилствения екстремизъм и организираната престъпност, се появяват и нови трансгранични заплахи, като например киберзаплахите и чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство — често като част от

по-широки хибридни кампании — или радикализация на непълнолетни и млади хора. По-голямото използване на морската област разкрива нови уязвимости, независимо дали става въпрос за рискове, свързани с нестандартни практики в корабоплаването, или за нарастващото значение на морската инфраструктура.

Тези заплахи са сред **най-сериозните и сложни общи предизвикателства пред сигурността**. ЕС и партньорите от Южното Средиземноморие трябва да се ангажират по-тясно помежду си и да изградят устойчивост, също и в съответствие с ангажиментите на стратегията на ЕС за морска сигурност⁴⁶.

Пактът ще има за цел да постигне **общо разбиране на регионалния и международния пейзаж на сигурността**, като насърчава сътрудничеството, включително в области като предотвратяването и противодействието на тероризма, насилствения екстремизъм и заобикалянето на санкциите, наложени от ЕС, морската сигурност, устойчивостта на критичната инфраструктура, хибридните и киберзаплахите, FIMI, изграждането на отбранителен капацитет, мирното посредничество и разрешаването на конфликти.

В Средиземноморието гражданските и военните мисии и операции в рамките на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) на ЕС, по-специално операция IRINI и мисията на ЕС за подпомагане на интегрираното управление на границите в Либия (EUBAM Libya), играят централна роля в насърчаването на сътрудничеството с Либия, укрепването на регионалната стабилност, прилагането на оръжейното ембарго на ООН срещу Либия, борбата с незаконния трафик и контрабандата на хора. Отвъд Средиземноморието ЕС подкрепя партньорите си в региона чрез допълнителни граждански и военни мисии по линия на ОПСО⁴⁷.

Евро-средиземноморска инициатива за мир и сигурност

Инициативата ще подкрепи координиран подход към конкретни теми, свързани с мира и сигурността, по-специално чрез:

- **Създаване на регионален форум за ЕС и страните от Южното Средиземноморие по въпросите на мира и сигурността.** Форумът би могъл да осигури неформална среда за насърчаване на съвместната регионална осведоменост за ситуацията, за споделяне на мнения и координиране на подходи по въпроси от общ интерес, като ситуацията в областта на регионалната сигурност и съответните дейности в областта на мира и сигурността, включително мирното посредничество, както и за определяне на потенциална подкрепа за укрепване на способностите на партньорите.
- **Предоставяне на специализирани диалози и консултации по въпросите на мира, сигурността и отбраната** с партньорите от Южното Средиземноморие.

⁴⁶ Стратегия за морска сигурност — Европейска комисия.

⁴⁷ Те включват EUNAVFOR ATALANTA и EUNAVFOR ASPIDES в Червено море, консултативната мисия на ЕС в подкрепа на реформата в сектора за сигурност в Ирак (EUAM Iraq), мисията на ЕС за подпомагане на граничния пункт Рафах (EUBAM Rafah) и полицейската мисия на ЕС за палестинските територии (EUPOL COPPS).

- **Изследване на потенциалния принос на южносредиземноморските партньори към мисиите и операциите на ОПСО, особено чрез нови рамкови споразумения за участие⁴⁸.**
- **Укрепване на способностите на партньорите, включително чрез мерки за подпомагане по линия на Европейския фонд за мир (ЕФМ), и по-нататъшна координация и взаимодействие с дейностите на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО) за изграждане на капацитет при спазване на автономността на ЕС и НАТО при вземане на решения.**
- **Обучение под егидата на Европейския колеж по сигурност и отбрана, например в областта на изменението на климата, околната среда и мира, сигурността и отбраната.**
- **Разширяване на използването на инструментариума за разузнаване от открити източници за откриване и анализиране на дезинформация, основана на идентичността, с насоченост върху чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство (FIMI)⁴⁹ и повишаване на осведомеността за ситуацията с цел по-добро справяне с особеностите на FIMI в региона.**
- **Създаване на диалог с партньорите от Южното Средиземноморие относно сигурността на подводните кабели, и в съответствие с Плана за действие на ЕС относно сигурността на кабелите⁵⁰, който включва действия за мерки за откриване, реагиране и възстановяване.**
- **Засилване на сътрудничеството по отношение на заплахите за морската сигурност, като например неотговарящото на стандартите корабоплаване и рисковите навигационни практики, включително в рамките на Международната морска организация.**
- **Засилване на обмена и сътрудничеството по отношение на превенцията на насилствения екстремизъм в рамките на съответните глобални инициативи, включително рамката на центъра за знания на ЕС за предотвратяване на радикализацията.**
- **Улесняване на междурегионалния обмен между ЕС и южния средиземноморски регион по въпросите на киберсигурността и здравните въпроси.**
- **Засилване на сътрудничеството с националните органи чрез справяне със заобикалянето на санкциите и с рисковете за морето, околната среда и конкуренцията, породени от неотговарящото на стандартите корабоплаване и рисковите навигационни практики.**

III.2. Повишаване на регионалната готовност

Изграждането на сигурно общо средиземноморско пространство изисква **повишаване на готовността на региона както за природни, така и за предизвикани от човека бедствия и опасности**. В регион, в който затоплянето е с 20 % по-бързо от средното за

⁴⁸ Споразуменията определят условията за участие на държави извън ЕС в операциите на ЕС за управление на кризи и отношенията на тези държави с ЕС при провеждането на мисиите и операциите.

⁴⁹ [Как да откриваме и анализираме дезинформация, основана на идентичността/FIMI: Практическо ръководство за провеждане на разследвания с отворен код | ЕСВД.](#)

⁵⁰ JOIN(2025) 9.

света, изменението на климата се очаква да увеличи съществуващите рискове, като действа като фактор, умножаващ заплахите, и води до по-чести и по-тежки бедствия, които оказват въздействие както върху околната среда, така и върху социално-икономическите системи, и застрашават особено крайбрежните и островните общности.

Горските пожари, сушите, недостигът на вода, както и наводненията и екстремните метеорологични явления вече засягат здравето на почвите и продоволствената сигурност, които са ключови фактори за политическата стабилност и социалното сближаване в региона. Иновативното селско стопанство играе важна роля за повишаване на готовността за природни и предизвикани от човека бедствия и опасности.

Наличието на риск от опасности, свързани със здравето, подчертава изключителната важност на укрепването на мерките за здравна сигурност, за да се осигури устойчивост срещу нововъзникващите заплахи. В този контекст, освен изграждането на култура на готовност още при проектирането, приоритет остават укрепването на капацитета и сътрудничеството между публичните и частните партньори да реагират на неочаквани събития и увеличаването на превенцията и механизмите за съвместно реагиране при екстремни метеорологични условия, включително наводнения и суши, в съответствие с наскоро приетата стратегия на ЕС за готовност⁵¹. В съответствие с „подход, който обхваща всички нива на управление“ и „подход, който обхваща цялото общество“, ефективната децентрализация и връзките с местните органи, наред с активното участие на организациите на гражданското общество, са от съществено значение за осигуряване на бързи реакции, използване на местните знания и насърчаване на устойчивостта на общността.

Подготвеност за бедствия в Средиземноморието

Инициативата има за цел да подобри регионалната готовност и да укрепи капацитета за реагиране в общото средиземноморско пространство чрез подход, обхващащ всички опасности. Това ще бъде постигнато по-специално чрез:

- **Подкрепа за разработването на система за ранно предупреждение, обхващаща всички опасности** въз основа на съществуващи инструменти (напр. услугата за управление на извънредни ситуации на „Коперник“) в съответствие с инициативата „Ранно предупреждение за всички“ и целите на Механизма за гражданска защита на Съюза за устойчивост при бедствия, свързани със стратегии за изпреварващи действия.
- **Подкрепа на подготовеността за продоволствена сигурност** по модела на Европейския механизъм за готовност и реакция при кризи в областта на продоволствената сигурност⁵².
- **Подсилване съществуващи двустранни диалози по селскостопанската политика** и създаване на нови партньорски диалози по политиката за хранително-вкусовата промишленост с южносредиземноморските партньори в съответствие с визията за селското стопанство и храните⁵³.

⁵¹ JOIN(2025)130.

⁵² [Осигуряване на хранителни доставки и продоволствена сигурност в световен мащаб — Европейска комисия.](#)

⁵³ COM(2025) 75 final.

- **Засилване на взаимодействието в областта на подготвеността за бедствия** с инициативата на ЕС за създаване на центрове за високи постижения за намаляване на риска от химични, биологични, радиологични и ядрени (ХБРЯ) заплахи чрез обучения и симулации, обмен на най-добри практики и повишаване на осведомеността.
- **Разширяване на сътрудничеството в областта на гражданската защита** чрез надграждане на съществуващите регионални инициативи и използване на програмите за сътрудничество Interreg⁵⁴. **Новият европейски център за борба с пожарите, базиран в Кипър**, също ще подпомага регионалните съседи⁵⁵.
- **Изследване на възможностите, предоставяни от моделирането с изкуствен интелект** в областта на подготвеността за бедствия, по-специално **усъвършенстване на възможностите за управление на кризи и реагиране при извънредни ситуации** чрез интегриране на алгоритми с изкуствен интелект в съществуващи услуги и разработване на системи за подпомагане на вземането на решения при много опасности под егидата на „ИИ за общественото благо“⁵⁶.

III.3. Управление на миграцията

Миграцията е глобална реалност. Управлението ѝ е обща отговорност, която изисква тясно сътрудничество и **всеобхватен, цялостен и основан на правата подход** в съответствие с външното измерение на Пакта за миграция и убежище⁵⁷. Това включва укрепване на управлението на миграцията, подобряване на управлението на границите, предотвратяване на незаконните заминавания, подкрепа на усилията за борба с контрабандата на мигранти и трафика на хора, както и насърчаване на законната миграция и мобилността в съответствие с международното право и правата на човека. Неразделна част от този подход е и улесняването на ефективното завръщане, реадмисията и реинтеграцията, както и подпомагането на усилията за презаселване и осигуряването на решения за гарантиране на защитата на мигрантите, бежанците и търсещите убежище по маршрутите. Тъй като местните органи и приемащите общности са в челните редици на тази работа, от съществено значение е да се укрепят техният капацитет в тази област, включително чрез подкрепа на международни организации като ВКБООН и МОМ.

⁵⁴ [Начало — Програма Interreg за евро-средиземноморския регион.](#)

⁵⁵ Съществуващите регионални инициативи включват например надграждане на установеното сътрудничество в областта на борбата с пожарите между Кипър, Йордания и Египет. Създаването на нов европейски център за борба с пожарите беше предложено от председателя на Комисията Фон дер Лайен в речта ѝ за състоянието на Съюза през 2025 г.

⁵⁶ Например алгоритмите с изкуствен интелект могат да бъдат интегрирани в Европейската информационна система за горските пожари и Глобалната информационна система за горските пожари. [„ИИ за общественото благо“ | Изграждане на цифровото бъдеще на Европа.](#)

⁵⁷ COM(2024) 251.

Прилагане на подход за управление на миграцията, основан на целия маршрут

Инициативата ще подкрепи съвместен подход към миграционните маршрути, водещи към Средиземно море и през него. Тя също така ще засили и допълни двустранното сътрудничество в областта на миграцията, по-специално чрез:

- **Укрепване на капацитета за адекватно управление на миграцията и по-добро справяне с последиците и предизвикателствата за местните общности.** По-доброто сътрудничество със съответните участници ще доведе до повишаване на капацитета за предотвратяване и реагиране на миграционни кризи чрез разработване на системи за ранно предупреждение, инструменти за наблюдение на риска и планове за действие при извънредни ситуации с участието на много заинтересовани страни.
- **Подкрепа за достойно доброволно завръщане и реинтеграция** на мигрантите от южните средиземноморски партньори в страните им на произход.
- **Засилване на сътрудничеството в областта на ефективното връщане и обратно приемане** на лица, които пребивават незаконно в ЕС.
- Засилване на сътрудничеството в областта на предотвратяването на незаконната миграция, противодействието на контрабандата на мигранти и трафика на хора чрез **оперативни партньорства** и съответни проекти, включително като част от **Световния алианс**⁵⁸.
- **Организиране на регионални кампании за повишаване на осведомеността относно процедурите за издаване на визи за краткосрочно пребиваване** с цел ограничаване на пречките и улесняване на издаването на визи, с участието на държавите — членки на ЕС, издаващи визи в съответните южносредиземноморски партньори.
- **Увеличаване на партньорствата в подкрепа на талантите**⁵⁹ и **стартиране на резерв на ЕС от таланти**, за да се улеснят връзките между работодателите от ЕС и търсещите работа от страните партньори, включително като се улесни издаването на визи за студенти, квалифицирани работници, изследователи и преподаватели.
- **Подобряване на пространството за закрила** за уязвимите мигранти, търсещите убежище и бежанците в Южното Средиземноморие в съответствие с международните задължения, по-специално чрез **нов регионален проект за закрила за Южното Средиземноморие**, който ще насърчава обмена на добри практики по конкретни въпроси на закрилата.
- **Подкрепа на доброволните усилия на държавите членки за презаселване и хуманитарен прием.**

III.4. Правоприлагане, съдебно сътрудничество и гранична сигурност

Ефективното, основано на правата и интегрирано средиземноморско сътрудничество в областта на управлението на границите и търсенето и спасяването е от решаващо значение за превръщането на границите в по-безопасни зони и портали за просперитет и сигурност на хората.

⁵⁸ [Призив за действие за създаване на глобален алианс за борба с контрабандата на мигранти.](#)

⁵⁹ Вече стартира в Мароко, Тунис и Египет.

Въз основа на дейностите, извършени в рамките на **Световния алианс за борба с контрабандата на мигранти**, засиленото сътрудничество и обменът на информация ще имат за цел хармонизиране на подходите за наблюдение на границите и моретата, както и на проверките на гранично-пропускателните пунктове и по време на митническия контрол. Това засилено сътрудничество и обменът на разузнавателна информация също така ще засилят координацията между участниците в правоприлагането по границите, за да се засили борбата с престъпните мрежи, участващи в контрабандата на мигранти и трафика на хора, и да се предотврати движението на лица, които могат да представляват заплаха за сигурността.

Между ЕС и партньорите от Южното Средиземноморие съществува значително сътрудничество за подобряване на капацитета на партньорите за ефективно управление на границите. Все по-трансграничният и глобален характер на заплахите за сигурността, изостряни от бързо развиващите се технологии, изисква засилено и по-ефективно сътрудничество. Инициативата е насочена към прекъсване и противодействие на незаконните дейности, осигуряване на сигурна и безопасна среда и защита на хората и стоките в общото средиземноморско пространство.

Сигурни граници

Инициативата ще въведе **общ подход към интегрираното управление и сигурност на границите**, по-специално чрез:

- **Укрепване на институционалния и оперативния капацитет за управление на границите**, като се гарантира спазването на стандартите за правата на човека, чрез целенасочена техническа помощ и чрез създаване на синергии със съществуващите програми. Тази помощ ще включва подкрепа за дейности за изграждане на капацитет и съвместно разработване на стандартни оперативни процедури.
- **Избор на малки до средни пилотни проекти** за изпълнение въз основа на действията и обмена по-горе, които биха могли да имат потенциал да се превърнат в по-дългосрочни проекти.
- **Съгласуване на стандартите и очакване на митническото оформяне** чрез цифровизация, за да се намалят задръстванията и да се съкрати времето за транспорт.
- **Повишаване на осведомеността и споделяне на знания**, например чрез общата среда на ЕС за обмен на информация в морската област, като се започне с учебни посещения и обмен на служители на средно и високо равнище от органите за управление на границите.
- **Подпомагане на сътрудничеството между граничната и бреговата охрана в Средиземноморието**, за да се подобри изграждането на капацитет и умения за справяне със ситуации в морето, като се оптимизира използването на форума „Функции на бреговата охрана в Средиземноморието“ и на други механизми и форуми за сътрудничество между ЕС и южните съседи.
- **Подпомагане на договарянето и прилагането на работни споразумения** между Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) и органите за управление на границите на южните средиземноморски партньори.

Престъпността не познава граници. От съществено значение е да се осигури колективен и координиран отговор на борбата с корупцията, транснационалната организирана престъпност и тероризма. По-голямото сътрудничество между съдебните и правоприлагащите органи е от решаващо значение за осигуряване на подходящи разследвания и ефективно наказателно преследване на престъпленията. Такова сътрудничество изисква солидна рамка за защита на личните данни, процесуални права и всеобхватни рамки на наказателното правосъдие. Вече са предприети различни действия в подкрепа на полицейското и правосъдното сътрудничество в региона. Въпреки това преодоляването на разликата между изграждането на капацитет, сътрудничеството и осезаемите оперативни резултати остава сериозно предизвикателство, което изисква по-нататъшно сближаване на целите. За да се справим с този проблем, от съществено значение са засиленото сътрудничество и обменът на информация, експертен опит и ранни предупреждения между ЕС и нашите южносредиземноморски партньори, за да се повиши погответеността по отношение на тенденциите в областта на наркотиците и да се засили оперативното сътрудничество срещу трафика с Центъра за морски анализи и операции — Наркотици.

MED-OP: Съдебно сътрудничество и сътрудничество в областта на правоприлагането

Инициативата ще има за цел да засили нашия колективен отговор в борбата срещу тежката и организираната престъпност и тероризма чрез укрепване на сътрудничеството в областта на правоприлагането и съдебното сътрудничество. Тя ще насърчи сближаването на стандартите в рамките на региона и между страните в него, за да се даде възможност за оперативно сътрудничество и да се осигурят по-силни гаранции за гражданите и техните права. Това ще бъде постигнато по-специално чрез:

- **Създаване на регионален диалог по въпросите на вътрешната сигурност**, който да се провежда редовно между висши служители, отговарящи за политиката в областта на сигурността, от общото средиземноморско пространство, по модела на Постоянния комитет на ЕС за оперативно сътрудничество в областта на вътрешната сигурност. Работата в рамките на регионалния диалог следва да доведе до приемането на пътна карта за оперативно сътрудничество в области от общ интерес, която ще бъде периодично актуализирана.
- **Подпомагане на съвместните усилия** в борбата с тежката и организираната престъпност и тероризма, включително с подкрепата на държавите — членки на ЕС, и агенциите на ЕС, чрез:
 - насърчаване на сближаването на целите и ключовите реформи в областта на правосъдието и защитата на данните, включително чрез специална техническа помощ;
 - отстраняване на основните пропуски в оперативното обучение;
 - организиране на редовни диалози с експерти;
 - провеждане на учебни посещения и краткосрочно изпращане на национални експерти;
 - използване на специализирана техническа помощ.
- **Подпомагане на договарянето и изпълнението на международни споразумения и работни договорености**, включително с Европол, CEPOL, ЕврОюст и Европейската прокуратура.

3. ИЗПЪЛНЕНИЕ И МОНИТОРИНГ

Изпълнението и наблюдението на Пакта ще се контролира от **двустепенна структура на ниво ЕС и на евро-средиземноморско ниво**.

На **ниво ЕС** службите на Комисията и Европейската служба за външна дейност ще осигурят координация и технически надзор на изпълнението на Пакта. Обсъждането на разгръщането на Пакта ще се провежда на **Съвета по външни работи (СВВ)** всеки семестър, въз основа на актуална информация за изпълнението, предоставяна от Комисията и върховния представител. Тези обсъждания ще дадат възможност за подготовка на **годишната среща на министрите от ЕС и Южното съседство**.

Европейският парламент ще бъде редовно информиран чрез съответните комисии и междупарламентарни делегации. Европейският икономически и социален комитет и Комитетът на регионите също ще бъдат информирани. Евро-средиземноморска асамблея на регионалните и местните власти ще служи като основен институционален канал за регионален и местен принос.

На **евро-средиземноморско ниво съвместна група на ниво висши служители** ще се събира два пъти годишно, за да наблюдава изпълнението на Пакта чрез специален **план за действие**. Групата ще обедини представители на Европейския съюз и партньорите от Южното Средиземноморие. Групата ще допринесе и за подготовката на **годишната министерска среща ЕС—Южно съседство**. Други участници, като национални финансови институции и международни финансови институции, представители на гражданското общество, както и представители на други държави и международни организации, могат да бъдат поканени да участват в дискусиите на групата, когато това е уместно.

Инициативите, предложени в рамките на Пакта, ще бъдат транспонирани в **специален план за действие**, в който ще бъдат посочени участващите държави и заинтересованите страни за всяка инициатива. Изпълнението на плана за действие ще се оценява съвместно. Това ще бъде жив документ и с течение на времето ще бъдат добавяни нови инициативи.

Първоначалният план за действие ще бъде представен през първото тримесечие на 2026 г. от службите на Комисията и Европейската служба за външна дейност на съвместната група на равнище висши служители и ще бъде актуализиран и преразглеждан съвместно на текуща основа.

Съюзът за Средиземноморието има опит в изграждането на регионални мрежи и ръководенето на водещи проекти. Със своята обединяваща сила Съюзът за Средиземноморието ще подкрепя заседанията на съвместните групи и ще бъде партньор в изпълнението на Пакта⁶⁰, включително чрез своите министерски срещи.

⁶⁰ Съюзът за Средиземноморието е развил експертен опит в специфични области, като образование, заетост и икономическо развитие, вода, околна среда и синя икономика; Управление при кризи и гражданска защита.

Младежката парламентарна асамблея за Средиземноморието ще предостави важни насоки за изпълнението и развитието на инициативите в рамките на Пакта. По подобен начин ще бъдат организирани **редовни диалози с организациите на гражданското общество**, включително академичните среди, изследователите, социалните, културните и икономическите участници, както и с бизнес средите.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Пактът се предлага за **политическо одобрение от ЕС заедно с партньорите от Южното Средиземноморие през ноември 2025 г.** по повод 30-та годишнина от Декларацията от Барселона.

С Пакта ще оформим нашето общо бъдеще в дух на партньорство и съвместна отговорност, като развиваме **по-дълбоко интегрирано, устойчиво и сигурно общо средиземноморско пространство.**